

Modal verbs: *want, must, should, have to, can*

What are the modal verbs in Czech and what do they mean in English?

How do they conjugate and how are they used?

Modal verbs express desire, ability, necessity, obligation, and permission. They are followed by the infinitive of another verb.

Chci hrát fotbal, ale **nemůžu**—nemám míč.
Co **mám dělat** v takové trapné situaci?
Nesmíte tady **kouřit**.
Umíš hrát na nějaký hudební nástroj?
Musíme jít na nákup.
Měl bys mluvit hlasitěji.

I want to play soccer but **can't**: I don't have a ball.
What should I do in such an awkward situation?
You're not allowed to smoke here.
Do you know how to play a musical instrument?
We have to go shopping.
You should speak louder.

Czech modal verbs include *chtít* (want), *moc* (can, be able to), *umět* (know how to), *muset* (must, have to), *mít* (should), *smět* (be allowed to) along with some other modal phrases.

Many modal verbs have irregular conjugations that must be memorized.

Desire: *chtít*

The verb *chtít* means *to want*.

já chci	my chceme	Past tense: chtěl, chtěla, chtěli, chtěly
ty chceš	vy chcete	
on/ona chce	oni/ony chtějí	

The verb is **often used in the conditional mood** (*chtěl bych, chtěl bys...*) to profile politeness or hypotheticality of desire; in this usage, it is **often translated as *would like to***.

Odboráři chtějí navýšit mzdy.	Union workers want to raise wages.
Příští rok bych chtěla jet to New Yorku.	Next year I would like to go to New York.
Co chceš dělat, až budeš velká?	What do you want to do when you're grown up?
Nechci být sám, chci být s tebou.	I don't want to be alone, I want to be with you.
To jsme nechtěli riskovat.	We didn't want to risk it.

A related construction in Czech is the verbal phrase *chtít se*, which takes a dative subject and means *feel like doing something*.

Chce se mi spat.	I feel like sleeping.
Nechtělo by se ti jít taky?	Would you feel like going too?
Nechtělo se nam jít domů.	We didn't feel like going home.

Ability or possibility: *mocit (moci)*

The verb *mocit (moci in formal Czech)* means *to be able to, can*.

já můžu (mohu)	my můžeme	Past tense: mohl, mohla, mohli, mohly
ty můžeš	vy můžete	
on/ona může	oni/ony můžou (mohou)	

The alternate forms *mohu* and *mohou* occur in very formal Czech.

When this verb is used in the conditional for politeness, **it often translates as *could***.

Můžu se zeptat?	Can I ask a question?
Nemohla bys mi pomoci?	Couldn't you help me?
Mohli jsme i vyhrát.	We could even win.
Mohu sportovat v těhotenství?	Can I exercise during pregnancy?
Holka a kluk můžou být přátelé.	A girl and a boy can be friends.

Another way to express ability or possibility is with the modal phrase *dá se...* (*it is possible to...*). This phrase, like all modal verbs, is followed by an infinitive.

Nedá se nic dělat.	There's nothing that can be done.
To se prostě nedá dělat!	That's just impossible!

Knowing how to: *umět*

The verb *umět* means *to know how to*.

já umím	my umíme	Past tense: uměl, uměla, uměli, uměly
ty umíš	vy umíte	
on/ona umí	oni/ony umějí	

This verb **differs from *mocit* in that it expresses skill or mental ability while *mocit* is physical ability.** *Neumím hrát tenis* means that I don't know how to play it while *Nemůžu hrát tenis* means that I cannot do so for some reason (I'm hurt, I don't have time, I don't have a racket...).

Sentences with *umět* are **often translated into English by *can***.

Rusky umím číst, ale mluvím málo.	I can (know how to) read Russian, but I only speak it a little.
Umějí psi zpívat?	Can dogs sing?
Umíte česky?	Do you know how to speak Czech?

Necessity: muset

The verb *muset* means *must, have to*.

já musím	my musíme	
ty musíš	vy musíte	Past tense: musel, musela, museli, musely
on/ona musí	oni/ony musí/musejí	

The **necessity evoked by *muset* is dictated by an external force or authority**: there is often no choice but to comply or there is an ethical imperative to do something.

Romové musejí dostat šanci.	The Roma must have a chance.
To musíš vědět.	You have to know this.
Musíme si pomáhat.	We have to help each other.
Musel jsi zavolat sanitku?	Did you have to call an ambulance?

Obligation: mít

The verb *mít* means *to have*, but it can be used modally and followed by an infinitive to indicate obligation. The modal meaning is *should, ought to, have to*. It differs from *muset* in that the obligation is more attenuated or less external and more internal.

In its modal usage and its *have* usage, *mít* has exactly the same conjugation. **In its modal usage, it often occurs in the conditional** (*měl bych, měl bys...*).

Co bych měl vědět?	What should I know?
Co máme dělat?	What should we do?
Máš si najít jiného.	You should find someone else.

Permission: smět

The verb *smět* means *to be allowed to*; its opposite (*to be prohibited*) is *nesmět*.

já smím	my smíme	
ty smíš	vy smíte	Past tense: směl, směla, směli, směly
on/ona smí	oni/ony smějí	

English doesn't have a good equivalent for the economic and efficient *smět*, and translations vary.

Smím tady kouřit?	Can I smoke here? (Am I allowed to smoke here?)
Nesměli jsme si sednout.	We weren't permitted to sit down.
To se nesmí a pes to ví!	That is not allowed and the dog knows it!

Kritizovat **smíte**, ale bez nádavek. You **can** criticize, but without insults.

Aspect and modals

All **modal verbs are imperfective only**. They thus have only imperfective futures (*budu, budeš, bude...* plus modal infinitive).

Řekl ti někdo, kdy budeš moci jít domů?	Did anyone tell you when you'll be able to go home?
Jsem čestný, asi budu chtít kandidovat.	I'm honest so I'll probably want to be a candidate.
Od té doby se už nebudeme muset bát.	From then on we'll no longer have to be afraid.

Examples of usage

Below are examples of usage of the modal verbs. Where is the modal verbal and what do the sentences mean?

1. Až budeme spolu všichni telepaticky komunikovat, už **nebudeme muset** skrývat své myšlenky.
2. Uměla jsi už dobře portugalsky, když jsi tam jela?
3. Nechce se mi jít do práce.
4. Šéf **nechce** odstoupit.
5. Musíme vždycky odporovat zlu.
6. Neměli byste tomu věřit.
7. Na Balkáně nemají elektřinu, musejí topit dřevem.
8. Když se stáhnu mp3 z webu, **můžu** jít do vězení?
9. Náš pes smrdí: co s ním máme dělat?
10. Co mám dělat, když **nemůžu** spat?
11. Doma **smíte** mít šest rostlin marihuany, za více budete potrestáni.
12. Já jsem rád, že se **nebudu muset** učit celé dějiny českého jazyka, protože to by mě nejspíš zabilo.
13. Studenti pak byli líní, **nechtělo** se jim mluvit anglicky.
14. Máte si najít trénera.
15. Vždycky jsem se o sebe **uměla** postarat.
16. Chtěla bych vás poprosit o pomoc.
17. Doufáme, že **nebudeme muset** stávkovat vůbec.
18. Bez lásky se **nedá** žít.
19. Život je velké jeviště, na kterém **musíš** hrát.
20. Co Češi **nevědí** — ale měli by!